

TEKST

jan nijman

FOTOGRAFIE

rijksuniversiteit
 groningen

Hoogleraar
plattelands-
ontwikkeling
Strijker:

‘Het platteland is meer dan landbouw’

“Ik geloof er niets van dat ‘de gouden driehoek’ de innovatie in de agrosector vooruit helpt.” Dirk Strijker, hoogleraar plattelandsontwikkeling, geeft zijn mening over samenwerking tussen overheid, onderzoek, groen onderwijs en de praktijk.

Hoogleraar plattelandsontwikkeling Dirk Strijker is blij dat hij in Groningen zit, en niet in Wageningen, zegt hij tijdens het interview in zijn Groningse werkkamer. Strijker, boerenzoon en landbouweconoom, is geworteld in Groningen. Het lijkt alsof Strijker het niet zo op Wageningen heeft. Als hij minister van landbouw was, zou hij Wageningen bij OC&W onderbrengen, zegt hij op boerenbusiness.nl.

Hij bekleedt de Mansholtleerstoel voor plattelandsontwikkeling en laat in zijn columns weten niets te zien in 'de gouden driehoek', het model waarmee de overheid met topsectorenbeleid de samenwerking tussen overheid, bedrijfsleven en onderzoek wil stimuleren. Daarom interviewen we de man achter de bijzondere leerstoel aan de Groningse faculteit Ruimtelijke Wetenschappen. Strijker schrijft als columnist van het vakblad Boerderij en het Dagblad van het Noorden regelmatig over ontwikkeling op het platteland en in de landbouw. In september stond een kritische column in Boerderij over 'de gouden driehoek', die de manier zou zijn om innovatie te stimuleren. Het bedrijfsleven mag aangeven welke kennisbehoefte het heeft, maar moet ook investeren.

Wat zijn uw bezwaren tegen de samenwerking tussen overheid, bedrijven en onderzoek? Samenwerking tussen onderzoek, voorlichting en onderwijs, zoals in het ovo-drieluik heeft de sector in het verleden toch ook vooruit geholpen?

"Het ovo-drieluik kun je niet vergelijken met de manier zoals het in 'de gouden driehoek' van nu is voorgesteld. Ik weet niet goed wat de rol van landbouwonderwijs was, maar het was wel duidelijk dat er een

hechte samenwerking was tussen onderzoek, praktijk en voorlichting. De voorlichters deden ook onderzoek. Ik zie het zo voor me – heb dat als jongetje ook wel meegemaakt – dat voorlichters bij de boer kwamen en met die boer praktische problemen bespraken. Wat is er mis met de tarwe? Zo'n voorlichter had actuele kennis omdat hij ook onderzoek uitvoerde. En anders sluisde hij de vraag door naar bijvoorbeeld de proefstations. Die proefstations, zoals het PAGV, hadden daarnaast overleg met akkerbouwers. Ze pasten hun onderzoeksvragen voortdurend aan bij wat er in de praktijk leefde.

Dit is niet te vergelijken met de manier waarop aansturing van het onderzoek nu plaatsvindt. Het

'Mijn bezwaar is dat EL&I via regelingen en beleidslijnen onderzoek en onderwijs aanstuurt, van bovenaf'

ministerie van EL&I stuurt op inhoud. Via regelingen en beleidslijnen sturen ze het onderzoek en onderwijs aan. Het is een aansturing van bovenaf. Ik heb het zelf ervaren toen ik begin jaren '80 bij het LEI werkte. In september kregen we onderzoeksvragen op tafel die door het ministerie waren bedacht. Daar moesten we mee aan de slag. We zeiden wel eens: 'eigenlijk zou je in januari al moeten bedenken

welke vragen je in september op je bord krijgt. Dan kun je er op anticiperen'. Ik denk dat beleidsambtenaren niet beter in staat zijn te bepalen wat onderzoeksthema's zouden moeten zijn dan onderzoekers of de praktijk."

Als het aan het ministerie ligt krijgen bedrijven een grotere rol in het formuleren van kennisvragen. Is dat dan niet beter?

"Ik geloof er niets van. Landbouwbedrijven spelen geen rol in die gouden driehoek. Dat deze familiebedrijven – want dat zijn het vaak – investeren in onderzoek, zie ik niet gebeuren. Het risico is groot dat veel onderzoeksvragen blijven liggen en dat er van innovatie niet zoveel terecht komt. Als het om onderzoek gaat, is de inhoudelijke aansturing van het ministerie niet altijd efficiënt. Maar dat betekent niet dat er geen inhoudelijke aansturing moet zijn. Het zorgt er wel voor dat er veel landbouwkundig onderzoek plaatsvindt. Wat het groen onderwijs aangaat, stuurt het ministerie ook op inhoud. Dat is goed, het heeft de positie van het groen onderwijs versterkt. Je kunt je natuurlijk afvragen wat de meerwaarde van het vmbo-onderwijs bij zo'n vakministerie is, maar het zorgt er wel voor dat dit onderwijs herkenbaar blijft."

Werkt u in uw onderzoeken samen met groen-onderwijsinstellingen en met de Groene Kenniscoöperatie?

"Toen ik in 2005 begon op deze leerstoel, heb ik me afgevraagd waar ik me op zou richten, afgezien van de problematiek rond de Veenkoloniën. Plattelandsontwikkeling is over het algemeen sterk gefocust op landbouw. Ik ben ook landbouweconoom, die keuze zou voor de hand liggen. Maar het merendeel van de bewoners op het platteland, is helemaal geen boer. Ruwweg tweederde

Dirk Strijker:
'Landbouw-
bedrijven spelen
geen rol in die
gouden driehoek;
ze investeren niet
in onderzoek'

De Mansholtleerstoel

De Mansholtleerstoel richt zich op onderzoek naar vernieuwing en sociaaleconomische ontwikkeling van het platteland. De aandacht is onder andere gericht is op de Veenkoloniën, het gebied Oost-Groningen en Zuidoost-Drenthe. De leerstoel is voortgekomen uit een initiatief van de Veenkoloniën en is in 2005 ingesteld door de Stichting voor hoger landbouwonderwijs (VHLO) en ondergebracht bij de faculteit Ruimtelijke Wetenschappen van de Rijksuniversiteit Groningen. De leerstoel wordt gefinancierd door het ministerie van EL&I.

Dirk Strijker werd benoemd als leerstoelhouder. Hij richt zich vooral op niet-agrarische economische activiteiten op het platteland. Onderzoeksvragen zijn bijvoorbeeld: Welke economische nevenactiviteiten zijn er van niet-agrariërs? Waarom verhuizen plattelandsbewoners?

De leerstoel participeert in de Werkplaats Veenkoloniën (www.dewerkplaats.eu) waarin grijze en groene onderwijsinstellingen samenwerken. Toch bewaart Strijker enige afstand tot het groene kennisdomein. "Ik wil me richten op de andere 80 procent van de economische activiteiten op het platteland. Er was nog enige druk om de leerstoel in Wageningen onder te brengen," zegt hij, "gelukkig is dat niet gebeurd."

van de bewoners in het buitengebied – de dorpen niet meegerekend – is burger. Ze houden paarden, genieten van natuur, zoeken rust en willen ruim wonen. Het merendeel van de oppervlakte is misschien landbouwgrond, maar verder is het platteland een aangelegenheid voor burgers.

Als je dan kijkt naar de toewijzing van onderzoeksmiddelen voor het platteland onder aansturing van EL&I, dan hebben we iets niet goed gedaan. EL&I richt zich vooral op landbouw. Ik wil me richten op de andere 80 procent van de economische activiteiten op het platteland. Daar is een reeks aan niet-agrarische ondernemingen, denk aan

'Het merendeel van de oppervlakte is misschien landbouwgrond, maar verder is het platteland een aangelegenheid voor burgers'

nagelstudio's, Bed & Breakfast, dierenpensies en maneges. Daarom wil ik me ook niet te zeer binden aan Wageningen of de Groene Kenniscoöperatie. Door me onafhankelijk op te stellen, kan ik die keuze maken.

Natuurlijk werk ik wel samen met het groen onderwijs. Het is prettig werken met die groene studenten. Studenten van Van Hall Larenstein werkten bijvoorbeeld met studenten

van de Hanzehogeschool en de faculteit Ruimtelijke Wetenschappen van de RUG samen in een onderzoek over de beeldvorming van het Veenkoloniale gebied. Het onderzoeksproject werd gefinancierd door de Kigo-regeling. De omvang van het projectbudget is door die regeling wel enkele keren groter dan het oorspronkelijke budget dat wij nodig dachten te hebben. Dat zegt wel iets over de bureaucratische impact van zo'n regeling.

Dat het platteland een niet-agrarische samenleving is, heeft consequenties voor het groen onderwijs. De lagere en middelbare groene opleidingen zijn de enige waar actieve plattelandskinderen een opleiding vinden die bij hen past. Dat ze ook opleidingen aanbieden voor diervverzorging of paardenhouderij is logisch. Daar ligt de vraag, en het is ook van belang. Omdat de onderwijsinstellingen de doelgroep verbreden, zijn ze in staat om ook de primaire opleidingen aan te bieden. Hadden ze zich niet verbreed, dan was er geen groen onderwijs meer."

[Meer informatie over de \(activiteiten van de\) Mansholtleerstoel op www.groenonderwijs.nl > editie 13](http://www.groenonderwijs.nl)

advertentie

CPS

Onderwijsontwikkeling en advies

Groen onderwijs
CPS

Blijvend resultaat +

CPS | T [033] 453 43 43 | E cps@cps.nl | www.cps.nl